

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 116

Środa, 29 Maja, (10 Czerwca)

1868 r.

Wybodzi codziennie, oprócz dni następujących: po Święt. d. uroczystych i Niezłżeńskich. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — We wszystkich co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Rok 5.

Prenumerata w Warszawie rocznie rsr. 8. — Półrocznie rsr. 4. — Kwartalnie rsr. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnośzenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 3. — Za odnośzenie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach pocztowych w Królestwie i Cesarstwie rocznie rsr. 9 kop. 20. — Półrocznie rsr. 4 kop. 60. — Kwartalnie rsr. 2 kop. 30. — Miesięcznie kop. 80.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Najwyższy rozkaz o udzieleniu ulg. — Awans; nominacja. — Awanse; nominacje. — Rozkazy ministra wojny. — Magistrat m. Warszawy. — Nadzorca dochodów z akcyzy 2 i 3 ucąstków. — Zarząd drogi żel. warsz. wierz. — Grad. — Pożar. — Wykrycie kradzieży. — Oświetlenie. — Kursa monet. — Nabozęństwo dziekiżenne. — Ofiarowanie obrazu. — Wiadomości z generała gubernatorstwa turkiestańskiego. — Wiadomości z Taszkientu. — Z Kostromy. — Stan powietrza. — Austrja i ziemie słowiańskie. — Prawa o wyznaniach. — Połatek od kuponów. — Projekt organizacji. — Prusy i Niemcy. — Zniesienie przymusu osobistego. — Choroba p. Bismarcka. — Francja. — Podróż ks. Napoleona. — Zmiana ambasadorów. — Włochy i Rzym. — Legion amerykański. — Turcja i ziemie słowiańskie. — Sprawa następcstwa tronu. — Zamiary. — Od granicy Bośni. — Poseł czarnogórski. — Szwecja i Norwegja. — Pan Wachmeister. — Ameryka. — Powstanie. — Afryka. — Halim-pasha. — Korespondencje ze Lwowa i Paryża. — PRZEWODNIK WARSZAWSKI. — Nowe dzieło. — Tydzień targowy, i t. d.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa.

dnia 28 Maja (9 Czerwca)

NAJWYŻSZY ROZKAZ o udzieleniu ulg osadzonym przed 1-ym stycznia 1866 r. przestępcom politycznym. Najjaśniejszy Pan Najwyżej rozkazać raczył, oznajmić 25 maja 1868 r., że wszystkim skazanym przed 1-ym stycznia 1866 r. politycznym przestępcem, nieoskarżonym o morderstwo i rabunki, i nie podpadłym pod drugi sąd lub karę za przestępstwa polityczne, w razie uznania ich przez władzę miejscową za godnych zaufania, udzielają się następujące ulgi:

1. Tym z takich przestępców, którzy są w ciężkich robotach, udziela się uwolnienie od robót, z przeznaczeniem ich na osiedlenie w Wschodniej Syberji.
2. Tym, którzy są na osiedleniu w Syberji, nadają się prawa osadników rządowych, z dozwoleniem im, na mocy art. 735 T. XIV Zb. praw ust. o zesłanych dodat., zamieszkania w miastach dla zajęcia się rzemiosłami i przemysłem, lecz z zabronieniem przy tem udziału w wyborach i bycia wybieranym do służby publicznej, jak również wydalania się z kraju syberyjskiego. Miejscowości w Syberji, w których podobnym osobom może być dozwolone zapisanie się do gmin wiejskich lub zamieszkanie w miastach, mają być wskazane przez główną zwierzchność w Syberji.
3. Tym zaś z wyż wspomnianych przestępców, którzy znajdują się w kategorii zesłanych na mieszkanie, po pozbawieniu osobnych praw i przywilejów osobistych i stanu, pozostawiając im prawo zapisania się do gmin wiejskich i miejskich, lecz z usunięciem od udziału w wyborach i służbie publicznej, dozwala się prosić władzę miejscową o przeniesienie ich na mieszkanie, do tych odległych gubernij cesarstwa, które będą wskazane przez ministra spraw wewnętrznych, po porozumieniu się z szefem zarządków, od których też będzie zależało ostateczne zaoszczędzenie tym prośbom.
4. Wszystkim znajdującym się na Syberji cudzoziemcom, udziela się przebaczenie, lecz z wysłaniem ich za granicę i zabronieniem na zawsze wjazdu w granice cesarstwa.
5. Młodym ludziom, którzy z powodu styczności ze sprawami o buncie polskim, skazani zostali na ja-

kiekoľwiek kary przez sąd lub drogą administracyjną (z wyjątkiem skazanych do robót ciężkich), a którzy popełnili przestępstwo, nie mając 20 lat wieku i nie będąc w służbie rządowej, udziela się przebaczenie, z pozwoleniem zamieszkania: będącym rodem z królestwa polskiego, — w ich rodzinnym kraju, a rodem z gubernij zachodnich — w gubernijach przeznaczonych na mieszkanie wysłanym za polityczne przestępstwa, lecz z zabronieniem takim młodemu ludziom wstępowania do służby rządowej, bez oddzielnej decyzji. (Sobr. Uzak.)

Awans. — Nominacje. — W Najwyższym ukazie imiennym do rządzącego senatu, z dnia 20 maja, wyrażono: Uwzględniając długoletnią, gorliwą i pożyteczną służbę prezesa komitetu ministrów, komitetów kaukaskiego i do spraw Królestwa Polskiego, członka rady państwa, senatora, rzeczywistego tajnego radcy księcia Pawła *Garina*, Najlaskawiej podnosimy go do stopnia rzeczywistego tajnego radcy pierwszej klasy. — Przez Najwyższy ukaz imienny do rady państwa, z dnia 20 maja, zostający przy ministerstwie spraw zagranicznych rzeczywisty tajny radca baron *Budberg*, i senator przewodniczący w 3-gim departamencie rządzącego senatu, rzeczywisty tajny radca *Lewszyn*, mianowani zostali członkami rady państwa, ostatni z pozostawieniem w godności senatora.

Awanse. — Nominacje. — Przez Najwyższy rozkaz w wydziale wojskowym, z dnia 19 maja, awansowani zostali na generał-lejtnantów, generał majorowie: pomocnik naczelnika 3-iej dywizji grenadierów *Werchowski*, z zaliczeniem do piechoty armji i rezerwów; naczelnik artylerji okręgu wojennego ryńskiego *Knysew*; inspektor eksploatacji kolei żelaznych rządowych *Serebiakow 1*; główny inspektor kolei żelaznych prywatnych baron *Delwig*, zostający przy głównym sztabie jeneralnego sztabu *Batuszkow*, zawiadujący zakładem technicznogalwanicznym, inżynier wojskowy *Wansowicz*, — wszyscy pięciu z zachowaniem dotychczasowych obowiązków; zostający przy armji kaukaskiej, z orszaku Cesarskiego księcia *Szachowskiej 1*, z pozostawieniem przy tejże armji; z orszaku Cesarskiego hrabia *Aminow*, z przeznaczeniem do zostawiania przy generał-gubernatorze fińskijskim; z orszaku Cesarskiego *Gardner*, z przeznaczeniem do zostawiania przy Jego Cesarskiej Wysokości generał-inspektorze inżynierji; z orszaku Cesarskiego *Dehn*, z zaliczeniem do korpusu inżynierji; kurator przy Jego Cesarskiej Wysokości Księciu Mikołaju Maksymilianowiczu Romanowskim Księciu Leichtenbergskim, z orszaku Cesarskiego *Rebinder 1*, z pozostawieniem w piechocie armji; dowodzący 4-tą dywizją piechoty *Zimmermann*; dowodzący 21 dywizją piechoty *Radecki*, — oba z zatwierdzeniem naczelnikami tychże dywizji, a pierwszy z pozostawieniem w jeneralnym sztabie; naczelnik michałowski akademji i szkoły artylerji *Platow*, — z zachowaniem dotychczasowych obowiązków; dowodzący 8-mą dywizją piechoty *Egger*, z zatwierdzeniem naczelnikiem tejże dywizji; zostający przy 2-iej dywizji jazdy gwardji i dowodzący warszawską brygadą jazdy gwardji, z orszaku Cesarskiego hrabia *Kreutz 2*, z pozostawieniem przy dotychczasowych obowiązkach i w jeździe gwardji; pomocnik głównego naczelnika zakładów wojskowo-naukowych, z orszaku Cesarskiego *Korsakow*, z zachowaniem dotychczasowych obowiązków; zostający w charakterze koniuszego dworu Jego Cesarskiej Wysokości Cesarzowicza Następcy Tronu, z orszaku Cesarskiego *Stiurler*, z pozostawieniem przy Jego Cesarskiej Wysokości Cesarzowiczu Następcy Tronu; z orszaku Cesarskiego *Statypin*, z pozostawieniem w polowej artylerji konnej; dowodzący 7-mą dywizją piechoty *Batezatul 1*, z zatwierdzeniem naczelnikiem tej dywizji i pozostawieniem w jeneralnym sztabie; pomocnik naczelnika głównego sztabu, z orszaku Cesarskiego *Meszczerinow*, z pozostawieniem przy dotychczasowych obowiązkach i w jeneralnym sztabie; dowodzący 30-tą dywizją piechoty *Fuzanow*; dowodzący 35-tą dywizją piechoty *Rall*, — oba z zatwierdzeniem naczelnikami

tychże dywizji; naczelnik mikołajewskiej akademji jeneralnego sztabu *Leontiw*, z pozostawieniem przy dotychczasowych obowiązkach i w jeneralnym sztabie. — Mianowani zostali: komendant petersburski, generał-lejtnant *Annenkow* — generał-adjutantem Jego Cesarskiej Mości, z zachowaniem dotychczasowych obowiązków; pomocnik naczelnika sztabu wojsk gwardji i okręgu wojennego petersburskiego, generał-major sztabu jeneralnego *Herszelman*, do orszaku Jego Cesarskiej Mości, z pozostawieniem przy dotychczasowych obowiązkach i w jeneralnym sztabie; pułkownik pułku moskiewskiego gwardji *Morsocznikow* — dowódcą 57 mrołińskiego pułku piechoty.

Rozkazy ministra wojny: z d. 20 maja. — I. Wr. 1859 powiększone zostały płace jenerałów, sztab i ober-oficerów. Odtąd Najjaśniejszy Pan niejednokrotnie raczył oświadczać życzenie, względem polepszenia stopniowi, w miarę możności, utrzymania oficerów. W wykonaniu tego przedsiębrane były różnorożne środki, jako: przyznano oficerom wojsk prawo do pobierania djet w czasie pochodu, powiększono lub przeznaczono stołowe pieniądze dla oficerów armji, w artylerji byt oficerów znacznie ulepszony został; oficerom okręgu wojennego wschodnio-syberyjskiego przyznane zostały djety, przeznaczono lub powiększono jednorazowe wsparcia udzielane junkrom awansującym na oficerów artylerji i z zakładów wojskowo-naukowych i t. d. Tym sposobem, jakkolwiek wiele zdziałano w tej mierze, wszelako z powodu zasłanej zmiany warunków życia, Jego Cesarska Mość, w ciągłej troskliwości o potrzebach oficerów, raczył i teraz uznać koniecznem dalsze rozwinięte środki, i obok niemożności w obecnych okolicznościach powiększyć odrazu utrzymanie oficerów do odpowiedniej wysokości, dla osiągnięcia chociaż w części zamierzonego celu, Najjaśniejszy Pan Najlaskawiej raczył wskazać środki ku temu; przeznaczywszy odtąd stale z kasy państwa oddzielne fundusze dla udzielania wsparcia oficerom armji podług niżej wyrażonych zasad: 1) Oficerom nowo-awansowanym z niższych stopni w piechocie armji i brygadach saperów, udzielane być mają po 100 rs. każdemu, jako wsparcie na pierwsze potrzeby i wydatki, szczególnie uciążliwe dla młodych ludzi, wstępujących do służby bez majątku; 2) dla udzielania wsparcia potrzebującym i odznaczającym się gorliwą służbą oficerom armji przeznacza się corok dla każdego pułku piechoty po 1,200 rs., i stosowny do tego fundusz dla wszystkich innych oddziałów czynnych, rezerwowych i miejscowych wojsk. Ogłaszając wojskom o tej łasce Monarszej dla oficerów armji, nadmieniam, że szczegółowe przepisy względem udzielania wsparcia, po Najwyższem zatwierdzeniu, będą w swoim czasie ogłoszone. II. Najjaśniejszy Pan, z powodu uroczystości chrztu Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Księcia Mikołaja Aleksandrowicza, Najlaskawiej raczył rozkazać: aby wojskowi niższych stopni, którzy zaliczeni zostali do kategorii karnych, a przez dobre sprawowanie się i gorliwą służbę zasługującą na wzgląd zwierzchności, mieli sobie zaliczony czas znajdowania się pod sądem i w kategorii karnej do lat czynnej służby, i aby tego nie poczutywano za przeszkodę do otrzymania dymisji, jakoteż urlopu nieograniczonego lub czasowego. (Rus. Inw.)

Magistrat Miasta Warszawy. — Z powodu że powien poddany pruski przyjeźdźca corocznie na wiosnę do Warszawy i tu zakupiwszy znaczną ilość słowików, przez chłopców głównie w Łazienkach i Bielwederze naładowionych, takowe do Prus wywoził. — JW. Hr. Naładowionych, takowe do Prus wywoził. — JW. Hr. Naładowionych, takowe do Prus wywoził. — JW. Hr. Naładowionych, takowe do Prus wywoził. — JW. Hr. Naładowionych, takowe do Prus wywoził. — JW. Hr. Naładowionych, takowe do Prus wywoził.

Nadzorca dochodu z Akcyzy 2-go i 3-go ucąstków Gub. Warszawskiej podaje do wiadomości, że patenta na prawo wyrabiania i sprzedaży akcyznych trunków hur-

to i częstokroć, od 1 (13) Lipca r. b., powinny być ponowione nieodmiennie w ciągu przyszłego Czerwca miesiąca, i że ten kto nie wykupi właściwego patentu w ciągu Czerwca i z dniem 1 (13) Lipca fabryka jego, skład hurtowy, czy też miejsce częściowej wyprzedaży nie przestanie być czynnym. Nieodmiennie ulegnie odpowiedzialności, na zasadzie 19 § Ustawy karnej, za przekroczenia względem przepisów akcyjnych. Porządek podawania deklaracji taki sam, jaki egzystował dotychczas, z dodaniem, na mocy reskryptu Zarządzającego Akcyjnymi dochodami Warszawskiej Gubernacji z dnia 14 Kwietnia r. b. Nr. 1,549, iż osoba zgłaszająca się po kwalifikacją do patentu, obowiązana okazać książeczkę legitymacyjną, lub też pasport, i w miejscu dawniej potrzebowanego świadectwa Sądu Kryminalnego złożyć deklarację, iż pod Sądem nie jest. Godziny do przyjmowania deklaracji w Kancelarii Nadzorczy 2-go участка przy ulicy Marszałkowskiej Nr. domu 64, od 9 do 11-ej rano i od 4 do 6 po południu.

Zarząd Drogi Żelaznej Warszawsko-Terespolskiej. Niektórzy z interesantów mylnie tłumacząc § 28 Taryfy, mniemają, że wskazana tymże §-em waga przedmiotów z miary, oznaczona jest jedyną zasadą do obliczenia opłat. Dla usunięcia tak mylnego tłumaczenia, Zarząd podaje do wiadomości, że zasadą do obliczenia opłat jest tylko rzeczywista waga przedmiotów otrzymana z przewagi, zamieszczona zaś w § 28, służy do ułatwienia czynności ekspedycyjnych, nie tamując Zarządowi w rzeczach wątpliwych możności przeważenia przedmiotów i pobrania opłaty od wagi w ten sposób ustanowionej.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa,

dnia 28 Maja (9 Czerwca).

Pośród ciszy panującej w politycznym położeniu Europy, dzienniki zajmują się artykułami *La France*, tego organu klerykalno-dworskiego, przeciwko obecnym podróżom księcia Napoleona. Dziennik ten utrzymuje, że w chwili, kiedy w skutku zapewnień rządu francuzkiego i mowy cesarza w Rouen, ufność zaczyna powracać, a przemysł i handel zaczynają robić usiłowania w celu ożywienia się nieco, należy unikać nawet pozorów mogących niepokoić umysły. Takim pozorem, ale tylko pozorem, może być podróż księcia Napoleona do miejsc stanowiących najdrażliwsze punkta polityki europejskiej, bo chociaż nie można przypuszczać aby rząd francuzki mógł mieć dwie polityki, jedną reprezentowaną przez p. Rouhera, drugą reprezentowaną przez księcia Napoleona, wszelako ta podróż może budzić daleko większą niepokojność niż podróż księcia Walji do jakiegokolwiek bądź punktu, którego obecność gdziekolwiek nie miałaby takiego znaczenia politycznego, jak podróż lorda Stanleja do Paryża lub Berlina, a może budzić niepokojność dla tego, iż Francja ma taką konstytucję, która nadaje władcy państwa władzę kierowniczą prawie nieograniczoną. Dzienniki paryżkie rozmaicie tłumaczą ten artykuł *La France*; tak *Siecle* upatruje w nim pełną powodzenia mistyfikację; *Temps* aluzję do konieczności wprowadzenia we Francji odpowiedzialności ministrów; a *Avenir national*, zapewne mimo wolne, ale najsurowsze potępienie rządu osobistego.

Dzienniki wiedeńskie, z tego iż nuncjusz papieżki ograniczył się jedynie na zaprotestowaniu w zasadzie przeciwko prawom antikonkordatowym, zatwierdzonym przez cesarza austriackiego, wnosili że st. lica apostolska, ze zwykłą oględnoscia, przyjmie fakt spełniony; z innych źródeł zapewniają, że takie umiarkowanie stolicy apostolskiej było następstwem oświadczenia cesarza Franciszka-Józefa, iż prawa te stanowią z jego strony ostatecznie ustępstwo duchowi reformy. — Z powodu rozpraw w izbie deputowanych wiedeńskiej rady państwa, nad podatkiem od kuponów, *Patrie* ubolewa, że p. Beust przemawiał za tym podatkiem, dowodząc, że jeżeli rząd austriacki przyznaje sobie prawo zmiany warunków umowy zawartej pomiędzy nim a jego poddanymi, będąc popieranym przy

tem przez reprezentację narodu, to w żadnym razie nie może przywłaszczać sobie tego prawa co do umów pomiędzy nim a cudzoziemcami, tembardziej, że na obligacjach pożyczki austriackiej z 1865 r. zaciągniętej głównie w Paryżu, wyraźnie jest oznaczone, iż będą wypłacane, tak kapitał, jak i procent, złotem, w Paryżu, bez podatku ani żadnego odcinania.

W izbie włoskiej, gdzie także toczą się rozprawy nad podatkiem od kuponów długu państwa, minister skarbu wniósł projekt, aby obligacje należące do cudzoziemców, były od tego podatku wyłączone, co zapewne zmniejszy dochód z tej pozycji o kilkakrotnie tysięcy fr., ale nie osłabiłak kredytu włoskiego, jak zostanie osłabiony kredyt austriacki, po uchwaleniu wspomnianego wyżej podatku.

Projekt konfederacji państw południowo-niemieckich znów widać wyszedł na stół, gdyż telegram z Monachjum donosi, iż tamtejsze dzienniki powątpiewają o jego żywotności.

W Turcji zajmują się znów kwestją zmiany porządku następstwa tronu, lecz reforma ta, przeciwna zwyczajom i obyczajom mahometaniskim, mogłaby wywołać wielką katastrofę. Ule-mowie podobno stawiają silny opór nowemu szek-ul-islamowi, którego, jako kreaturę Fuad-paszy i Aali-paszy, podejrzewają o skłonność do zatwierdzenia wspomnianej reformy. Jednakże i na Wschodzie, bo w Egipcie, podobna reforma w porządku następstwa tronu, została przeprowadzona, zyskawszy firman sułtana w 1866 r. Wszelako stryj wice-króla Halim-pasza, który według dawnego porządku byłby następcą tronu, niezbyt się zgadza z swym nowym położeniem, a straciwszy cały swój majątek, oddał się pod opiekę konsułów europejskich w Kairze, pod pozorem przesładowania ze strony rządu jego synowca.

Zwracamy uwagę czytelników naszych na zamieszczone poniżej korespondencje ze Lwowa i Paryża.

Telegramy

DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Paryż, 8 czerwca (27 maja). *La France* donosi, że według depesz z Luksemburga, w rozmaitych punktach wielkiego księstwa miały miejsce wczoraj demonstracje na korzyść Francji. *La Presse* przedrukowuje ogłoszone w Luksemburgu plakaty, żądające wcielenia do Francji. Miało miejsce kilka aresztowań, pomiędzy innymi redaktora dziennika *Avenir*.

(Correspondenz Bureau.)

Wiadomości telegraficzne

* Paryż, 6 czerwca (25 maja). Dzienniki zamieściły okólnik ministra Pinarda do prefektów, zalecający im łagodne stosowanie nowego prawa prasowego. (*Cor. Bür.*)

* Berlin, 6 czerwca (25 maja). Zapewniają, że po zamknięciu sejmiku król uda się do Hanoweru. (*Tamże.*)

* Monachium, 6 czerwca (25 maja). Niektóre dzienniki wynurzają w artykułach półurzędowych wątpliwość co do żywotności projektu związku południowo-niemieckiego. Partyzkarzy żądają, ażeby sformułowany został projekt. Frazesa na nie się nie przydadzą. (*Tamże.*)

* Antwerpja, 6 czerwca (25 maja). Admirał Farragut przyjechał tu wraz ze swym sztabem. Wyjędzie on prawdopodobnie do Brukseli. (*Tamże.*)

* Londyn, 6 czerwca (25 maja). Jenerał Napier telegrafował z Suez w dniu 6 czerwca, że prawdopodobnie ariergarda przybędzie d. 1 czerwca do Zula i że odtąd listy należy adresować do Suez. (*Tamże.*)

* (Amnestja). *Journ. de St. Petersb.* z 25 maja (6 czerwca) pisze: „Dziś, 25 maja (6 czerwca), minął rok od przestępnego zamachu, wymierzonego w Paryżu na życie Najjaśniejszego Cesarza Aleksandra. Nabożeństwa dziękczynne odprawione były dziś rano w naszych kościołach, a lud wdzięczny Opatrzności, wznosił do nieba, z podwójną gorącością, modły za Monarchę, którego uwielbia i kocha. Najjaśniejszy Pan chciał, aby ta smutna rocznica stała się datą jednego z wspaniałomyślnych czynów Jego panowania, i Jego wielkie serce uczyniło z niej dzień przebaczenia. Powyżej (patrz *Dział Urzędowy*) zamieszczony jest Najwyższy Rozkaz podany dziś przez *Sobr. Uzak.* Cesarz tylko po to wspominał o zamachu zblękanego polaka, aby złać na licznych przestępców politycznych dobrodziejstwa Swej łaski. Nie wiemy jakie skutki sprawi ta łaska na tych nieszczęsnych, na których się rozciąga, często dobroć zasiewająca dobrodziejstwa zbiera tylko niewdzięczność, a doświadczenie niejednokrotnie okazało, do jakiego stopnia fanatyzm zaslepią tych, którzy postępują przy świetle jego zgubnego płomienia; lecz wspaniałomyślny charakter nie obli- pza pożytków ze swego dzieła; robi dobrze dla samego dobra i własnego zadowolenia. Na bezwstydną deklamację, jakie dały się słyszeć w roku zeszłym za granicą, po spełnieniu zamachu 6-go czerwca, dzisiejszy czyn łaski, odpowiada z najwyższą wymową faktu. Wszyscy cudzoziemcy, jacy jeszcze znajdowali się na Syberji, otrzymali amnestję. Najdostojniejszą troskliwość, która z wysokości tronu czuwa nad pomysłnością, czynnie zajęta, bezustannie, interesami wiernych poddanych, nie spuściła z oczu tych, co się zbłąkali, i kiedy nadszedł dzień budzący dwa wspomnienia: występnego buntu i widocznej opieki boskiej, w tem ostatniem serce Monarchy czerpie Swe natchnienie — przebaczając tym co Go obrazili, zniżając kary lub łagodząc ich surowość, w stosunku tak rozległym jak pozwala niezbędna przewidywalność, zalecona przez powszechne bezpieczeństwo.”

* (Papiernia). *Warsz. Dniw.* podaje następującą korespondencję z Wieruszowa z 18 (30) maja: „Każdy, dla kogo nie są obce przemysłowo-ekonomiczne interesa tutejszego kraju, przejeżdżając przez m. Wieruszów, uważa za obowiązek wstąpić do miasteczka Mirkowa, o kilka wiorst odległego od tego miasta. Miasteczko Mirków, leżące nad rzeką Pilicą, samo przez się jest bez znaczenia, lecz budzi ciekawość jako punkt przemysłowy, dzięki papierni, ożywiającej tamtą okolice. Papiernia w Mirkowie należy do p. Banascha, a zarządzana jest przez p. Römera, który przedtem urządził papiernię w Pilicy, majątku p. Moesa. Głównym motorem, poruszającym mechanizm w papierni mirkowskiej, jest woda, przeprowadzona z rzeki Pilicy, a siła jej równa się sile półtora koni. W razie braku wody, jak to bywa w suche lata, pomocnicze motory stanowią dwie maszyny parowe, jedna o sile 8, a druga 120 koni. W papierni pracuje dziennie 300 robotników, w liczbie których jest do 120 dziewczyn. Wyrabia się wszelkiego rodzaju papier, od najtańszego po 75 kop. za ryzę, do największego, drogiego. Widzieliśmy tu papier bardzo licznych odcieni i różnorodnej wartości: pocztowy, welinowy, pakowy do cukru, cykorji i t. p., i mnóstwo rodzajów bibuły zwykłej i do cedzenia. Dzienna produkcja papieru wynosi do 60 centnarów. Papiernia mirkowska założona blisko przed dwoma laty, wszedłszy w współzawodnictwo z innymi podobnymi fabrykami, okazała widoczny wpływ na obniżenie cen miejscowego papieru. Dzięki systemowi cel opiekuńczych, w ostatnich latach ceny papieru ciągle wzrastały, tak że nawet okazała się możność przywożenia tego wyrobu z ruskich fabryk, i pomimo kosztów transportu, papier ruski trzymał się na równi z tutejszymi cenami. Jednocześnie widocznie zmniejszały się rozmiary produkcji papieru w kraju. Tak w 1864 r. było w krolestwie 34 papiernie; w 1865 r. liczba ich zmniejszyła się do 30, a w 1866 r. doszła do 21. Odpowiednio temu upada i cyfra wyrabianego produktu: w 1864 r. wartość wyrobionego w kraju papieru dochodziła do 643,000 rsr.; w 1865 r. zmniejszyła się do 620,000 rsr., a w 1866 roku upadła do 500,917 rsr. Obecnie, dzięki współzawodnictwu fabryki mirkowskiej, zniżającej ceny na swój wyrób, o az w skutku przywozu papieru z fabryk rygskich, ceny na papier, konieczne muszą obniżyć się w kraju, a ten obrót rzeczy nie może nie przyczynić się w ogóle do ulepszenia tej gałęzi przemysłu, zmuszając producentów do polepszenia gatunku i powiększenia ilości produkcji, dla podtrzymania bilansu handlowego. Pomiedzy innymi wiadomo nam, że znana fabryka w Jeziornie zrozumiała potrzebę zmiany i od początku tego roku obniżyła ceny na różne gatunki swego papieru. Ruch w tym kierunku tem jest niezbędniejszy, że oprócz gałganów, zwykle używanych

